

Resultatenkader Mensenrechten - Democratie - Internationale rechtsorde

Inleiding

Dit resultatenkader is bedoeld om te sturen op de doelstellingen van de nota *Mensenrechten, Democratie en Internationale Rechtsorde* (MDIR-nota). De MDIR-nota heeft drie doelstellingen: 1) het beschermen en bevorderen van de naleving van de mensenrechten, 2) het wereldwijd tegengaan van democratische achteruitgang en het versterken van de democratische rechtsstaat, 3) het bevorderen van de ontwikkeling van de internationale rechtsorde. Dit resultatenkader bevat vier resultaatgebieden om in samenhang resultaten te behalen voor deze doelstellingen. Per resultaatgebied zijn verschillende sub-resultaatgebieden gedefinieerd.

Rapportage

In de jaarlijkse MDIR-rapportage (voorheen: mensenrechtenrapportage) wordt op basis van dit resultatenkader gerapporteerd over de behaalde resultaten voor de drie MDIR-doelstellingen.

Relatie andere beleidsterreinen

De doelstellingen van de MDIR-nota gelden kabinetsbreed en zijn domein-overstijgend en raken dus andere beleidsterreinen zoals veiligheid, ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in resultaatgebied 2 'Inclusieve wetgeving, beleid, normen en *practices* ter bevordering van een sterke democratische rechtsstaat'. Over deze resultaatgebieden wordt ook gerapporteerd in andere rapportages zoals de jaarlijkse resultatenrapportage ontwikkelingssamenwerking.

Aanpak

Voor alle resultaatgebieden geldt dat de vernieuwde aanpak, zoals beschreven in de MDIR nota, leidend is in het behalen van de resultaten.

- Koppeling mensenrechten, democratie en internationale rechtsorde. Het bevorderen van mensenrechten, democratie en internationale rechtsorde heeft meer kans van slagen wanneer er oog is voor de samenhang tussen deze thema's.

- Gelijkwaardige dialoog met landen op basis van een brede relatie. Hierbij geldt het adagium: samenwerken waar mogelijk, assertief waar nodig.
- Sterke partnerschappen met landen, coalities en maatschappelijke organisaties. Om een breder draagvlak voor mensenrechten te creëren zijn nieuwe, bredere partnerschappen nodig.
- Versterken van multilaterale instellingen, structuren en instrumenten. In overeenstemming met het beleidskader *Mondiaal Multilateralisme* zet Nederland zich in voor een inclusief en effectief multilateraal stelsel voor het bereiken van de MDIR-doelstellingen.
- Internationale rechtsontwikkeling en normstelling: Nederland zet zich in voor internationale rechtsontwikkeling en normstelling.

Thematische prioriteiten

Binnen het MDIR-beleid hebben we speciale aandacht voor thema's waar Nederland expertise, netwerken en profiel op heeft opgebouwd. Bij de doelstelling voor het beschermen en bevordering van de naleving van de mensenrechten is bijzondere aandacht voor de volgende vijf prioriteiten: gelijke rechten voor vrouwen en meisjes, gelijke rechten voor lhbtq+-personen, vrijheid van religie en levensovertuiging, bescherming van vrijheid van meningsuiting online en offline en de bescherming van mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke ruimte. Binnen de inzet voor internationale rechtsorde betreft het de strijd tegen straffeloosheid van de meeste ernstige internationale misdrijven (*accountability*, voorheen als zesde prioriteit aangeduid), met specifieke aandacht voor conflict-gerelateerd seksueel geweld (CRSV) en het gebruik van honger als oorlogswapen.

Resultaatgebied 1: Betere naleving (bescherming en bevordering) van de mensenrechten

Subresultaatgebied 1: Sterk maatschappelijk middenveld en onafhankelijke media

Bijvoorbeeld door inzet op bescherming van mensenrechtenverdedigers en journalisten, capaciteitsopbouw van maatschappelijke organisaties en mediaorganisaties, en het houden van een structurele dialoog met mensenrechtenorganisaties.

Subresultaatgebied 2: Behouden draagvlak voor mensenrechten in het algemeen en de Nederlandse mensenrechtenprioriteiten¹ in het bijzonder

Bijvoorbeeld door deze multilateraal en bilateraal uit te dragen en te verdedigen, en in resolutieteksten vast te leggen. Hiernaast door het inzetten van het Mensenrechtenfonds op deze prioriteiten, en door de prioriteiten mee te nemen in andere beleidsterreinen en binnen de brede bilaterale relatie met landen.

Subresultaatgebied 3: Toegang tot betrouwbare informatie, desinformatie bestreden

Bijvoorbeeld door samen te werken met maatschappelijke organisaties, onafhankelijke media, de private sector en overheden aan een gezond informatie-ecosysteem, online en offline, en bij te dragen aan internationale normstelling op dit onderwerp in internationale onderhandelingen. Ook het versterken van onafhankelijke media biedt een maatschappelijk tegenwicht aan de verspreiding van desinformatie.

Resultaatgebied 2: Inclusieve wetgeving, beleid, normen en practices ter bevordering van een sterke democratische rechtsstaat

Subresultaatgebied 1: Verbeterd bestuur en verkiezingsprocessen

Bijvoorbeeld door een bijdrage te leveren aan professionalisering van de publieke sector middels de inzet van verschillende relevante fondsen, het ondersteunen van maatschappelijke organisaties die in landen werken aan democratisering, of door via de EU bij te dragen aan verkiezingswaarneming.

Subresultaatgebied 2: Versterkte nationale publieke instituties

Bijvoorbeeld via samenwerking met en/of ondersteuning van nationale instellingen, zoals een ombudsman, mensenrechteninstellingen, en de justitiële sector. Denk ook aan steun aan internationale instellingen die samen met overheden werken aan het versterken van publieke instituties, zoals OHCHR en UNESCO.

Resultaatgebied 3: Versterkte multilaterale instellingen

Subresultaatgebied 1: Nederland als betrouwbare, constructieve multilaterale partner

Onder andere door middel van financiële en diplomatieke ondersteuning van (regionale) multilaterale mensenrechteninstellingen zoals de Raad van Europa en de OVSE, en het samenwerken in (thematische) multilaterale coalities en Groups of Friends.

Subresultaatgebied 2: Inclusieve en effectieve VN en internationale organisaties

Bijvoorbeeld door te werken aan goed functionerende multilaterale processen, een strategisch kandidaturenbeleid voor internationale instellingen, en meewerken aan de Universal Periodic Review.

¹ Zie voor een gedetailleerde uitwerking van beoogde resultaten per mensenrechtenprioriteit Annex 1 van de MDIR-nota.

Resultaatgebied 4: Versterking van internationale rechtsregels

Subresultaatgebied 1: Gerechtigheid en genoegdoening voor slachtoffers

Bijvoorbeeld door het versterken van onderzoekscapaciteit, het oprichten van internationale onderzoeksmechanismen, zoals een Commission of Inquiry door de VN Mensenrechtenraad, en het ter verantwoording roepen van landen en personen voor schendingen. Dit kan via het uitbrengen van verklaringen in de VN Mensenrechtenraad tot het ondersteunen/starten van procedures bij (internationale) hoven en tribunalen, zoals de aansprakelijkstelling door Nederland en Canada van Syrië voor marteling voor het Internationaal Gerechtshof illustreert.

Subresultaatgebied 2: Sterke en onafhankelijke hoven en tribunalen

Bijvoorbeeld door hoven en tribunalen financieel te ondersteunen, zoals Nederland recentelijk heeft gedaan met een extra vrijwillige bijdrage van EUR 6 miljoen ter versterking van de onderzoekscapaciteit van het Internationaal Strafhof, en door bij samenstelling van de hoven en tribunalen te letten op genderbalans en regionale vertegenwoordiging. Ook goed gastlandschap voor hoven en tribunalen in Den Haag valt onder dit subresultaatgebied.

Subresultaatgebied 3: Behoud bestaande en ontwikkeling nieuwe internationale normen

Bijvoorbeeld door het verdedigen en vastleggen van normen, regels en afspraken in resoluties, en het ontwikkelen van nieuwe internationale verdragen, zoals het Verdrag van Ljubljana - Den Haag inzake internationale samenwerking bij de opsporing en vervolging van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven en andere internationale misdrijven. Als internationale normen, regels of afspraken niet worden nageleefd kunnen sanctiemaatregelen worden ingesteld om ongewenst gedrag te doen veranderen.